اقتصاد در آینه رسانه‌ها

نگاه اقتدارگرایانه دولت نسبت به کارمندان اعتماد

این روزنامه اصلاح‌طلب از رویکرد دولت نسبت به کارمندان انتقاد کرده است: به عنوان مثال، اگر تعداد کل کارمندان دولت در سال ۱۳۹۴، (مجموع کارمندان وزارتخانه‌ها، موسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی به استثنای نیروهای مسلح و نهادهای عمومی غیر دولتی) بالغ بر دو میلیون و ۴۷۰ هزار نفر باشد، در پایان برنامه نزدیک به ۵۰۰ هزار نفر باید از بدنه دولت خارج شوند و تنها یکصد هزار نفر جایگزین آنها خواهند شد. آیا این تصمیم اتفاق خواهد افتاد؟ نکته اینجا است که در برنامه‌های گذشته مجوز استخدام یک نفر، در صورت خروج سه نفر پیش‌بینی شده بود و باوجود آنکه هیچ‌گاه این حکم محقق نشد، حال این بار دولت تصمیم گرفته است به ازای خروج هر پنج نفر، مجوز جایگزینی یک نفر را صادر کند. این در حالی است که در سالیان پس از انقلاب سهم اشتغال دولتی از ۱۹ درصد به ۲۴ درصد افزایش یافته است. با توجه به این حکم سخت‌گیرانه، با کمال تعجب، هیچ گونه برنامه‌ای برای اشتغال نیروهای جوان در برنامه ششم پیش‌بینی نشده است. انتظار می‌رفت دولت احکام اجرایی محکمی برای اشتغال سالانه ۹۰۰ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی و صدها هزار جوان دیگر که باید در تولید و خدمات و تصمیم‌گیری آینده کشور، نقش‌آفرینی کنند، پیش‌بینی کند. توجه به اشتغال جوانان، بازنگری در سیاست‌های آموزش عالی به منظور سرمایه‌گذاری بر مهارت‌افزایی متناسب با نیاز کشور به جای دانش‌افزایی نظری، توجه به گروه‌های کارآفرین و تقویت پاسخگویی نهادهای مسئول در امر اشتغال در قبال جوانان با تعیین اهداف کمی قابل اندازه‌گیری در احکام برنامه ضروری است. (به عنوان مثال تعیین نرخ بیکاری در پایان سال برنامه) در احکام منابع انسانی، حکم «دستگاه‌های اجرایی مجازند برای تأمین بخشی از نیروی انسانی خود، به جابه‌جایی کارمندان بین دستگاه‌های اجرایی مستقر در یک شهرستان بدون موافقت مستخدم اقدام نمایند.» بسیار تعجب برانگیز است.این حکم نشان دهنده نگاه اقتدارگرایانه دولت نسبت به کارمندان -که عایله دولت هستند- است.

بانک‌ها همچنان در تحریم جام جم

این روزنامه از ادامه تحریم‌های بانکی خبر داده است: از زمان اجرایی شدن برجام، دولت اعلام کرد که تحریم سوئیفت برداشته شده و هزار ال.سی نیز در همان ساعات آغازین اجرای برجام باز شده است. چند روز پیش نیز بانک مرکزی ضمن ادعای رفع تحریم تمام بانک‌های ایرانی اعلام کرد: از ابتدای اجرای برجام تا پایان وقت کاری ۱۹ بهمن‌ماه، بیش از ۱۴۲ هزار تراکنش توسط بانک‌های ایرانی عضو در شبکه سوئیفت پردازش شده است.

اما برخلاف اطلاع‌رسانی‌های مسئولان، بررسی‌های میدانی از چند شعبه ارزی بانک‌های مختلف نشان می‌دهد هنوز سوئیفت برای بانک‌هایی که قرار بود تحریمشان لغو شود، برقرار نشده است. کارمند شعبه ارزی یکی از بانک‌ها گفت: قرار بود در این روزها سوئیفت برقرار شود، اما همچنان هیچ خبری از ابلاغیه بانک مرکزی مبنی بر مجوز اتصال سوئیفت صادر نشده است. کارمند شعبه یک بانک دولتی نیز گفت: بانک ما اصلا تحریم سوئیفت نبود و در دوران تحریم نیز از سوئیفت استفاده می‌کردیم، منتها چون تقاضای سوئیفت کم بود، مبادلات ما هم کم بود...

سراب پسابرجامی مشتریان در بازار خودرو دنیای اقتصاد

روزنامه دنیای اقتصاد از گران شدن خودرو گزارش داده است: آن طور که‌هاشم یکه‌زارع در اظهارات اخیر خود عنوان کرده، اثر برجام بر بازار خودرو، تنها پنج درصد است و این پنج درصد نیز از ضرر و زیان خودروسازان کم خواهد شد. به گفته وی، چون خودروسازان موفق به افزایش قیمت محصولات خود طی یکی دو سال گذشته نشده و از این ناحیه زیان دیده اند، بنابراین اثر پنج درصدی برجام بر قیمت خودرو، تنها ضررها را کاهش می‌دهد و قرار نیست قیمت خودرو کاهش یابد. مدیرعامل ایران خودرو اما در بخش دیگری از اظهارات خود، تاکید می‌کند خودروهای خارجی جدید، جایی در بازه قیمتی زیر ۴۰ میلیون تومان بازار خودرو کشور نخواهند داشت. به گفته یکه‌زارع، بازار خودروهای زیر ۴۰ میلیون تومان کشور را خودروسازان داخلی مدیریت خواهند کرد و این یعنی، مشتریان همچنان باید با محصولاتی مانند پژو ۴۰۵ و پراید، روزگار بگذرانند. با توجه به اظهارات مدیرعامل بزرگ‌ترین خودروساز ایران و ازآنجاکه دیگر خودروساز بزرگ کشور نیز ظاهرا قصدی برای کاهش قیمت و تولید محصولات ارزان خارجی ندارند، به‌نظر می‌رسد دو رویای بزرگ مشتریان ایرانی به واقعیت نخواهد پیوست. این یعنی، بازار خودروهای زیر ۴۰ میلیون تومان همچنان در کنترل خودروسازان داخلی و خودروهای قدیمی خواهد ماند، آن هم بدون آنکه از قیمت‌شان کاسته شود.

دولت طی دو سال گذشته هیچ گونه مدیریتی در اقتصاد کشور نداشته است ابتکار

عبدالحمید شیخی، کارشناس اقتصادی منتقد دولت، در گفت‌وگو با روزنامه حامی دولت «ابتکار» معتقد است دولت باید برای شفاف‌سازی و پاسخگویی برای سنجش عملکرد خود سیاست‌های کلی و راهبردی خود را در قالب برنامه ششم توسعه ارائه دهد. وی، با بیان اینکه دولت طی دو سال گذشته هیچ گونه مدیریتی در اقتصاد کشور نداشته است، اظهار داشت: تصمیمات دولت تصادفی و سردرگم بوده و برنامه ششم نیز در قالب ۳۱ ماده کلی و بدون جزئیات به مجلس ارئه شده است. این کارشناس اقتصادی به دو نظریه درباره برنامه ششم اشاره کرد و گفت: نظریه اول اعتقاد دارد برنامه توسعه‌ای تفصیلی از قابلیت کمتری برای اجرا برخوردار است و آن را مصداق سنگ بزرگ نشانه نزدن است می‌دانند. در این نظر عدم تعادل در اقتصاد کشور مطرح شده که معتقد است این عدم تعادل مانع از ارائه برنامه جامع و تفصیلی است. وی با تشریح نظریه دوم و دفاع از آن گفت: در نظریه دوم اعتقاد بر این است که با وجود عدم تعادل در اقتصاد باید متر و معیاری برای ارزیابی عملکرد دولت وجود داشته باشد، بنابراین دولت باید برنامه جامع و تفصیلی خود را به طور شفاف در قالب برنامه ششم ارائه دهد. این استاد دانشگاه افزود: رجحان با ارائه یک برنامه جامع است که مبتنی بر اهداف کلی اقتصاد مانند اشتغال و رشد اقتصادی باشد. اصول برنامه‌ریزی حکم می‌کند که سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، راهبردهای توسعه کشاورزی و... را تعریف و تعیین تکلیف کند.

سرگردانی بانک مرکزی در کاهش دستوری یا غیردستوری نرخ سود همشهری

همشهری درباره نرخ سود بانکی گزارش داده است: تصمیم کاهش سود بانکی توسط شورای پول و اعتبار پس از تاکیدات فراوان دولت برلزوم کاهش این نرخ صورت گرفت. حسن روحانی در مهرماه امسال در گفت‌وگوی تلویزیونی خود نیز نسبت به بالا بودن نرخ سود بانکی انتقاد کرده و اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور نیز دوشنبه ۱۰فروردین‌ماه امسال گفته بود با تصمیماتی که گرفته شده حتما سود بانکی در سال ۹۴ کاهش پیدا می کند. دکتر حسن سبحانی استاد اقتصاد اسلامی در دانشگاه تهران اما با بیان اینکه آیین‌نامه‌های اجرایی قانون بانکداری بدون ربا منطبق با این قانون نیست، تصریح کرد: قانون هیچ حقی به شورای پول و اعتبار برای تعیین نرخ سود سپرده نداده است. با وجود تاکید جدید رئیس‌جمهور بر لزوم کاهش غیردستوری نرخ سودبانکی اما بانک‌مرکزی همچنان بر لزوم رعایت نرخ‌های دستوری پیشین تاکید دارد. بانک مرکزی در بخشنامه دیروز خود بدون اشاره به سخنان رئیس‌جمهور که سیاستی جدید را درباره غیردستوری شدن سود بانکی نشان می‌دهد تصریح می‌کند آنچه توسط شورای پول و اعتبار تعیین شده، حداکثر نرخ سود بوده و بانک‌ها نباید در این خصوص منتظر سیاستگذاری جدید از جانب آن شورا باشند.

قیمت سکه و ارز (به تومان)

نوع سکه	قیمت بازار
سکه تمام طرح جدید	۹۸۷۰۰۰
سکه تمام طرح قدیم	۹۸۴۰۰۰
نیم سکه	۵۰۱۰۰۰
ربع سکه	۲۶۸۰۰۰
گرمی	۱۸۰۰۰۰
هر گرم طلای ۱۸ عیار	۹۹۸۶۰
نوع ارز	
دلار	۳۴۷۹
یورو	۳۹۳۳
پوند	۵۰۷۵
درهم	۹۵۱
لیر ترکیه	۱۲۱۵

با صدور مجوز واردات بی‌رویه محصولات کشاورزی صورت گرفت

تیر خلاص دولت به تولید دانه‌های روغنی

برخلاف ادعای دولت روحانی مبنی بر حمایت از تولید داخلی و در شرایطی که روزانه هزاران تن میوه خارجی وارد کشور می‌شود از دیروز هم با دستور صریح معاون اول رئیس‌جمهور واردات روغن نیز بدون محدودیت انجام می‌شود.

به گزارش خبرنگار اقتصادی کیهان، روز گذشته سازمان توسعه تجارت اعلام کرد: با عنایت به دستور وزیر صنعت، معدن و تجارت و پیرو دستور صریح معاون اول رئیس‌جمهور موضوع نامه شماره ۹۴ -/۳۰۱۲۱/م مورخ ۹۴/۱۱/۷ از تاریخ این اطلاعیه کلیه ثبت سفارشات مربوط به واردات روغن خام بدون نیاز به مجوز (کد رهگیری) از وزارت جهاد کشاورزی قابل اقدام خواهد بود.

مدیرکل مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت هم گفت: با دستور معاون اول رئیس‌جمهور پیش شرط وزارت جهاد برای واردات هر کیلو روغن خام برداشته شد.

تقی محمدیان در گفت‌وگو با فارس، اظهار داشت: پیش از این برای واردات روغن، با نظر وزارت جهاد کشاورزی واردکننده مجبور بود به ازای واردات هر کیلو روغن خام، ۳ کیلو دانه روغن داخلی را بخرد اما براساس دستور معاون اول رئیس‌جمهور از دیروز این قانون برداشته شده و واردکننده می‌تواند بدون محدودیت اقدام به واردات روغن خام کند.

این گزارش حاکی است ظاهراً طبق دستور فوق تعرفه واردات روغن خام هم از این پس صفر خواهد شد.

این در حالی است که یک مقام آگاه در وزارت جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با خبرنگار ما با بیان اینکه از دستور معاون اول رئیس‌جمهور در این باره بهت‌زده و متعجب شدیم گفت: متاسفانه با این دستور طرح‌های وزارت جهاد برای حمایت از تولیدات روغن داخلی بی‌اثر می‌شود.

وی افزود: براساس مصوبه‌ای که وزارت جهاد کشاورزی چندی پیش آن را اعلام کرد، مقرر شده بود واردکنندگان روغن خام به ازای هر کیلو روغن، مقداری دانه روغنی از تولیدکنندگان داخلی بخرند. این مصوبه سبب حمایت از کشاورزان داخلی و افزایش سطح تولید دانه‌های روغنی خصوصا کلزا می‌شد.

این مقام آگاه با بیان اینکه هم‌اکنون فقط ۵ درصد نیاز کشور به روغن از طریق تولید داخلی صورت می‌گیرد گفت: وزارت جهاد قصد داشت با طرح‌های حمایتی خود سطح تولید روغن داخلی را از میزان کنونی به ۷۵ درصد نیاز کشور برساند.

وی در ادامه با اشاره به ارقام نجومی واردات روغن گفت: سالانه ۴/۵ میلیارد دلار صرف واردات روغن خام می‌شود که طبیعی است واردکنندگان به این سادگی‌ها از سود سرشار واردات روغن چشم‌پوشی نخواهند کرد.

واکنش رسمی وزارت جهاد

در همین حال معاون برنامه‌ریزی اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی رسما به نامه سازمان توسعه تجارت واکنش نشان داد.

عبدالمهدی بخشنده در این باره به ایسنا گفت: اگر هر سازمان یا مقامی خارج از وزارت جهاد کشاورزی این موضوع را اعلام کرده باشد، قطعا خلاف قانون اظهارنظر کرده و متخلف است و باید به مراجع قانونی کشور پاسخگو باشد.

وی افزود: براساس ماده ۱۶ قانون افزایش بهره‌وری، وزارت جهاد کشاورزی تنها مرجع قانونی صدور مجوز واردات محصولات کشاورزی است و قطعا متخلفین را به مراجع قضایی کشور معرفی خواهیم کرد.

درباره صفر شدن تعرفه واردات روغن خام هم ابوالحسن خلیلی- دبیر انجمن روغن نباتی- اعلام کرد: تعرفه همه محصولات وارداتی و صادراتی در کتاب قانون واردات و صادرات امسال قید شده و هیچ تغییری در آن ایجاد نمی‌شود که بر این اساس تعرفه واردات روغن پالم ۱۰ درصد و دیگر انواع روغن خام مانند روغن آفتاب گردان، کلزا و سویا حدود هفت درصد است.

با عبور از ۱۰ هزار و ۳۹۹ کیلومتر

اولین قطار «راه ابریشم» از پکن به تهران رسید

قطار ترانزیتی راه ابریشم با راه‌اندازی کریدور ریلی که از چین حرکت کرده بود دیروز وارد ایستگاه راه‌آهن تهران شد.

به گزارش خبرگزاری فارس، راه‌اندازی کریدور راه ابریشم ریلی از دیرباز از سیاست‌های راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران بوده است.

با انعقاد توافق سه جانبه بین ایران، ترکمنستان و قزاقستان و راه‌اندازی اولین قطار آزمایشی از کشور چین به ایستگاه راه‌آهن تهران این هدف‌گذاری محقق شد.

بر این اساس اولین قطار ترانزیتی راه ابریشم ریلی پس از طی مسافت ۱۰ هزار و ۳۹۹ کیلومتر در ۱۴ روز، دیروز صبح به ایران وارد شد.

این قطار حامل ۳۲ دستگاه کانتینر ۴۰ فوتی کالای تجاری است که از ایستگاه راه‌آهن شهر یی‌وو در استان ج جیانگ دستگاه چین به حرکت درآمده است.

این اولین قطار باری است که چین را به ایران و خاورمیانه متصل می‌کند و طبق برنامه تعیین شده از طریق گذرگاه آناتا در منطقه مسلمان‌نشین سین‌کیانگ در شمال‌غرب چین از محدوده مرزهای این کشور خارج شده و پس از عبور از قزاقستان و ترکمنستان از مسیر ایستگاه سرخس وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شد و در آینده نیز از طریق پایانه ریلی اینچه‌برون وارد کشور می‌شود.

با راه‌اندازی این قطار برنامه‌ای و شروع فعالیت‌های تجاری از طریق خطوط ریلی مرتبط با برنامه احیای راه ابریشم سهم تجارت چین با خاورمیانه و ایران افزایش چشمگیری خواهد داشت.

با توجه به گستره جغرافیایی استراتژیک و ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل کشور ایران به عنوان چهارراه ارتباطی و مسیری مطمئن بین شرق دور و آسیای میانه به خاورمیانه و اروپا در آینده نزدیک چشم‌انداز توسعه تقاضای حمل‌و نقل ریلی در بار ترانزیت کشور به حد مناسبی خواهد رسید.

تبلیغاتی بودن خرید ایرباس آشکار شد

تغییر ۱۸۰ درجه‌ای نظرات رئیس اسبق سازمان هواپیمایی کشوری در عرض یک روز

رئیس اسبق سازمان هواپیمایی کشوری در حالیکه روز شنبه هفته جاری از اقدام دولت یازدهم در خرید ۱۳۸ فروند هواپیمای ایرباس از فرانسه انتقاد کرده بود تنها یک روز بعد تحت فشار دولت تدبیر و امید مجبور شد در گفت‌وگوی جدیدی، سخنانی ۱۸۰ درجه برخلاف نظر قبلی خود بیان کند.

به گزارش رجانیوز؛ حسین خانلری روز یکشنبه در مصاحبه با خبرگزاری تسنیم با تاکید بر این‌که به خرید هواپیماهای نو از ایرباس و **ATR** به هیچ عنوان معترض نیستم، افزود: واقعیت آن است که خرید مجموعا ۱۳۸ فروند هواپیما ایده‌آل مردم بود.

وی درباره هواپیماهای پهن‌پیکر **A۳۸۰**، تصریح کرد: این نوع هواپیما برای مسیرهای دوربرد کارایی دارد و قطعا دولت به خوبی به این مسئله واقف است. برای استفاده از هواپیمای **A۳۸۰** نیز باید بسترهای لازم را در فرودگاه‌های کشور فراهم کنیم.

وی با بیان این‌که باید با کشورهای هدف پروتکل‌هایی نوشته و تفاهمنامه‌هایی امضا شود، اظهار کرد: یکی از زمینه‌های به‌کارگیری این هواپیما با توجه به جاذبه‌های کشور، انجام پروازهای توریستی برای گردشگران مذهبی و سیاحتی است که به ایران وارد می‌شوند.

اظهارات یک روز قبل خانلری

این در حالی است که خانلری دقیقا یک روز قبل در گفت‌وگو با خبرگزاری نسیم گفته بود:

- استفاده از هواپیماهای پهن پیکر خریداری شده در مسیرهای داخلی فاقد هرگونه صرفه اقتصادی است. حتی با بسیج همه امکانات و منابع در دو سال آتی، مهیا شدن زیرساخت‌های صنعت حمل و نقل هوایی برای ورود این تعداد هواپیما ممکن نیست.

- برای اشغال صندلی‌های هواپیماهای پهن پیکر خریداری شده باید فکری کرد، در حال حاضر هواپیماهای موجود کشور در مسیر آسیای دور هم با یک سوم ظرفیت به پرواز درمی‌آیند، بنابراین چگونه می‌توان برای هواپیمای **A۳۸۰** با ظرفیت بسیار بالا مسافر ایجاد کرد.

- دولت نباید به صورت مستقیم وارد چرخه خرید هواپیما می‌شد. دولت باید بستر و زیرساخت ورود بخش خصوصی به خرید هواپیما را مهیا می‌کرد.

تغییر صحبت‌های خانلری تحت فشارهای شدید دولت روحانی که برای بستن دهان منتقدین صورت گرفت خود نشان دیگری از تبلیغاتی بودن اعلام خبر خرید ۱۳۸ فروند هواپیما از ایرباس و **ATR** می‌دهد به‌طوری‌که ۱۸ بهمن حمیدرضا پهلوانی رئیس اسبق سازمان هواپیمایی کشور در گفت‌وگو با نسیم اعلام کرده بود: در همان سال ۹۲ و با وجود اعمال تحریم بین‌المللی، چنانکه شرکت‌های هواپیمایی از نقدینگی لازم برخوردار بودند امکان خرید هواپیمای ایرباس به صورت مستقیم وجود داشت.

رئیس اتحادیه باغداران خبر داد

توزیع گسترده و شبانه میوه‌های قاچاق خارجی در تهران

رئیس اتحادیه باغداران گفت: شب دوشنبه حجم وسیعی از انواع میوه‌های تابستانه خارجی به صورت ناگهانی در میدان میوه و تره‌بار تهران توزیع شد، ضمن اینکه این کار با «رابطه بازی» انجام شده است.

مجتبی شادلو در گفت‌وگو با مهر اظهار داشت: ۱۰ نوع میوه تازه‌خوری تابستانه از اقصی نقاط دنیا از جمله کشورهایی مانند شیلی و اکوادور وارد بازار میوه تهران شده است.

وی اضافه کرد: میوه‌هایی مانند گیلاس، انواع آلو، انواع زردآلو، انواع هلو، شلیل و انگور در حجمی گسترده در بازار تهران توزیع شده است.

شادلو با بیان اینکه عده‌ای می‌خواهند اسم این کار را قاچاق بگذارند، تصریح کرد: مگر ممکن است این حجم گسترده واردات به شکل قاچاق انجام شده باشد؟ این میوه‌ها هزاران کیلومتر راه را طی کرده‌اند.

وی ادامه داد: این محصولات از طریق سیستم ترانزیت و جاده‌های اصلی آمده‌اند، چون میوه‌هایی نیستند که بتوانند با خر و قاطر از کوه‌ها و مناطق صعب‌العبور وارد شوند. به عنوان مثال، وقتی گیلاس از دماوند به تهران می‌رسد، کیفیت آن کلی تفاوت می‌کند.

شادلو در پاسخ به این پرسش که آیا اعتقاد دارید این واردات قانونی انجام شده است؟ گفت: این میزان گسترده واردات با رابطه بازی و دلال‌صفتی انجام شده است.

وی با بیان اینکه قانون واردات این میوه‌ها را ممنوع کرده است، افزود: حجم محصولات وارد شده بسیار چشمگیر و زیاد است، ضمن اینکه این محصولات در میدان مرکزی میوه و تره‌بار تهران شب دوشنبه توزیع شده است.

رئیس اتحادیه باغداران با اشاره به اینکه ما صبح دیروز موضوع را به مسئولان وزارت جهاد کشاورزی اطلاع‌رسانی کردیم، اضافه کرد: مسئولان این وزارتخانه بسیار ناراحت و متعجب شدند و در حال حاضر پیگیر این موضوع هستند.

شادلو تصریح کرد: همه باید به ساماندهی وضعیت پیش آمده کمک کنند همه مسئولان باید مستقیما ورود کنند و این محصولات جمع‌آوری شوند.

وی با اشاره به اینکه در حال حاضر حواس همه به انتخابات است، گفت: دولت نباید بازار را رها کند، این چه کاری است که انجام شده است؟ ما باید تولید داخل را حفظ کنیم اما در شرایط پیش آمده سرمایه‌های کشو``ر دارد به حراج می‌رود.

فروش روزانه ۳۰ تن میوه خارجی قاچاق در میدان مرکزی میوه و تره‌بار

رئیس اتحادیه بارفروشان میدان بزرگ میوه و تره‌بار شهر تهران هم با بیان اینکه مسئولان با قاچاقچیان میوه برخورد جدی نمی‌کنند، گفت: روزانه حدود ۳۰ تن میوه قاچاق به میدان وارد می‌شود.

سیدمحسن محمودی در پاسخ به این سوال که گفته می‌شود شب دوشنبه حجم زیادی میوه قاچاق به این بازار وارد شده است، گفت: به عنوان رئیس اتحادیه بارفروشان در حد وظایفم هیچ کوتاهی در زمینه مبارزه با میوه‌های قاچاق نداشته‌ام و گزارشات مربوطه را به مسئولان و ارگان‌های مربوطه اعلام کرده‌ام.

وی در پاسخ به این سوال که شب دوشنبه چه مقدار میوه قاچاق به میدان وارد شده افزود: قبلا هم اعلام کرده‌ام که روزانه بین ۲۰ تا ۳۰ تن میوه قاچاق در این میدان خرید و فروش می‌شود و فکر نمی‌کنم که شب گذشته هم بیش از این مقدار میوه قاچاق وارد میدان شده باشد.

محمودی با بیان اینکه حجم میوه‌های قاچاق بسیار بیشتر از ۳۰ تن است، تصریح کرد: بخشی از میوه‌های قاچاق بدون اینکه وارد میدان شود خرید و فروش می‌شود.

رئیس اتحادیه بارفروشان میدان بزرگ میوه و تره‌بار شهر تهران گفت: البته ممکن است با توجه به اینکه برخورد جدی با قاچاقچیان میوه انجام نمی‌شود، میزان عرضه میوه‌های قاچاق در روزهای اخیر در میدان افزایش یافته باشد.

محمودی با بیان اینکه مبارزه با عرضه میوه قاچاق بر عهده اتحادیه بارفروشان نیست، گفت: در مقابل مبارزه با قاچاق میوه ارگان‌های مربوطه کوتاهی می‌کنند.

رئیس اتحادیه بارفروشان میدان بزرگ میوه و تره‌بار شهر تهران تصریح کرد: وظیفه ما در مقابل این موضوع ارشاد است و از بارفروشان خواسته‌ایم تا از خرید و فروش میوه‌های قاچاق اجتناب کنند.

عضو هیئت علمی دانشگاه:

محرمانه‌سازی رویه دولت روحانی شده است

عضو اقتصاددان هیئت علمی دانشگاه امام حسین(ع) گفت: نگران فسادهای کلان ناشی از مخفی‌کاری دولت هستیم چرا که محرمانه‌سازی، رویه روحانی و دولتش شده است.

علی‌اکبر حافظیه در گفت‌وگو با تسنیم درباره تبعات مخفی‌کاری‌های دولت روحانی اظهار کرد: جامعه علمی نگران محرمانه‌سازی دولت است. رئیس‌جمهور بر شفافیت اقتصادی و آماری تاکید می‌کند اما در عمل این امر اجرا نمی‌شود.

وی با بیان اینکه عدم شفافیت یکی از ویژگی‌های دولت یازدهم است ادامه داد: از آمار چک‌های برگشتی در سایت بانک مرکزی گرفته تا نرخ رشد اقتصادی، تا قراردادهای جدید نفتی، متن قراردادهای اخیر پژو و ایرباس، جریمه ایران در شکایت گازی با ترکیه و روند بررسی پرونده کرسنت محرمانه اعلام شده است.

همه آنچه در حال اتفاق افتادن است محرمانه می‌ماند، اما مسئله اینجاست که حساسیت‌ها بسیار زیاد است. جامعه علمی به شدت روی رویه دولت حساس شده و در حال بررسی است.

عضو هیئت علمی دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه امام حسین(ع) با بیان اینکه دولت اگر تصور می‌کند مخفی‌کاری به نفعش است اشتباه می‌کند، افزود: در بحث برجام مکانیزم شفافی وجود ندارد. در حال حاضر بعضی از مباحثی مطرح می‌شود که شفاف نیست، به طور مثال آقای ظریف در سخنرانی خود در اندیشکده بیان کردند که آمریکا به بانک‌های خارجی برای معامله با ایران تضمین بدهد، این موضوع به چه معنی است؟ در عین حال بیان کرده‌اند که «امیدوارم این موضوع به زودی حل شود.»

حافظیه ادامه داد: محمدجواد ظریف همیشه بیان کرده که «ما به پیچیدگی‌های حقوقی بیشتر نیاز نداریم، بلکه نیازمند آن هستیم که شفاف و دقیق تضمین داده شود که بانک‌ها می‌توانند با ایران معامله کنند.» امیدوارم که این موضوع خیلی زود حل شود چرا که این امر می‌تواند مشکلی برای اجرا (توافق هسته‌ای) به وجود بیاورد. این موضوع باید از سوی ظریف شفاف شود.

وی تاکید کرد: آقای رئیس‌جمهور در صحبت‌های اخیر خود تاکید بر شفافیت اقتصادی کرده‌اند اما در عمل این کار اجرا نمی‌شود. اینکه بیان می‌کنند ۴۰ درصد از قطعات هواپیماهای ایرباس، شامل بخش عمده‌ای از قطعات الکترونیکی، در آمریکا تولید می‌شود به چه معناست؟ حافظیه گفت: بعد از برجام که این کار معنی ندارد. چرا شفاف مطرح نمی‌کنند. نمونه دیگر از محرمانه‌های دولت درباره پول‌های ایران است. همچنین در بحث قراردادهای جدید نفتی حدود ۵۰ درصدی حاکمیت نفت ما به دست بیگانه سپرده می‌شود. اما این دولت جزئیات را مخفی کرد. بیگانه‌ها برای قراردادهای نفتی پیش‌بینی‌های عجیب دارند اما اینجا خبری از پیش‌بینی‌های دقیق نیست.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه عدم شفافیت دولت جای نگرانی دارد، گفت: نتایج برجام با این همه هزینه هنوز مشخص نیست. جامعه علمی برای قراردادهای نفتی محرمانه به شدت نگران است. امیدواریم فساد بزرگی پشت محرمانه‌ها نباشد.

مسئولیت حقوقی دولت در صیانت از میادین مشترک نفت و گاز

رضا طهرانی*

نفت به عنوان یک کالای استراتژیک در اقتصاد کشورهای تولیدکننده این محصول نقش کلیدی دارد. هر چند مرزهای زمینی این کشورها با دقت تعیین و محافظت می‌شود، اما مرزبندی‌های منابع مشترک زیرزمینی به آسانی قابل ترسیم نیست و لذا میزان و چگونگی بهره‌برداری از منابع نفت و گاز محل بحث‌های حقوقی و اقتصادی بین صاحبان این منابع بوده است. این مسئله مهم نیاز به ارائه تحلیل‌ها و راهکارهای حقوقی دقیق برای بهره‌برداری عادلانه از میادین نفت و گاز مشترک و همچنین وظیفه دولت در پیگیری حقوق نفتی کشور را بیش از پیش برجسته می‌سازد.

شواهد موجود حکایت از آن دارد که برداشت روزانه عربستان از میدان مشترک «فروزان» ۴۰۵ هزار بشکه و ایران ۴۵ هزار بشکه در روز است. به این ترتیب، عربستان روزانه ده برابر بیش از ایران از این میدان برداشت می‌کند.

میزان تولید امارات هم از سه میدان مشترک «سلمان»، «فرزام» و «نصرت» روزانه ۱۳۶ هزار بشکه و ایران تنها ۵۶ هزار بشکه است. از این رو امارات نزدیک به سه برابر ایران از این میادین برداشت می‌کند.

همچنین بنا بر آمار غیر رسمی، تولید کل ایران از میدان مشترک پارس جنوبی تا انتهای سال ۹۳ بیش از ۶۴۶ میلیارد مترمکعب بوده است. نکته حائز اهمیت آن است که با در نظر گرفتن ذخیره ۱۴ تریلیون مترمکعبی گاز در بخش ایرانی میدان (با فرض سهم یک‌سومی ایران از این میدان)، تاکنون فقط ۴/۶۱ درصد از ذخایر گازی که سهم ایران از این میدان است توسط جمهوری اسلامی به برداشت رسیده و قریب به ۹۶ درصد دیگر آن همچنان باقی است و یا می‌بایست باقی مانده و مصون از تصرف و تعرض کشور قطر باشد!! البته باید افزود آخرین آمار از مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران از برابری تقریبی این ذخایر بین ایران و قطر حکایت دارد.

این در حالی است که طبق برخی مطالعات تا سال ۲۰۱۰ به میزان ۸۳ میلیارد مترمکعب گاز از مرز ایران به سمت قطر مهاجرت نموده که با ادامه وضعیت کنونی این مقدار در سال ۲۰۳۵ به بیش از ۲۴۰ میلیارد مترمکعب خواهد رسید.

علاوه بر این میدان «هنگام» که بین ایران و عمان مشترک است نیز بیش از هفتصد میلیون بشکه نفت درجا و نزدیک به دو تریلیون فوت مکعب گاز دارد. این تنها میدان مشترک با کشور همسایه است که ایران با تولید روزانه ۲۲ هزار بشکه نفت در روز، از رقیب پیشی گرفته است. البته باید توجه داشت قریب به ۸۰ درصد از حجم میدان در قلمرو حاکمیتی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.

از این رو یکی از معضلات اقتصادی از دست دادن تدریجی منابع نفت و گاز کشور در میادین مشترک است که به واسطه اقدامات صورت گرفته و یا در حال برنامه‌ریزی از سوی کشورهای همسایه، در حال از بین رفتن بوده و در آینده نزدیک کشور را با مشکل تامین انرژی، سوخت، کسری درآمد و کاهش اثرگذاری بین‌المللی و منطقه ای در حوزه انرژی مواجه خواهد ساخت. طبق برخی پیش‌بینی‌ها که توسط شرکت‌های خارجی فعال در سمت قطری میدان مشترک پارس جنوبی صورت گرفته، ذخیره این میدان بزرگ گازی در طرف ایران تا ۱۴ سال آینده تخلیه خواهد شد.

لازم به ذکر است از یک سو به علت اعمال تحریم علیه صنایع نفت و گاز ایران و از سوی دیگر سرمایه‌گذاری‌های کلان ایالات متحده آمریکا در پروژه‌های ماسه‌های نفتی و گازی -که توجیه اقتصادی آنها منوط به محدود شدن عرضه نفت ارزان قیمت (مانند نفت خاورمیانه) و بالا بودن نسبی قیمت نفت می باشد- به نظر می‌رسد فرض اقدام متقابل و توسعه میادین مشترک به پشتوانه جذب گسترده مشارکت طرف‌های خارجی به منظور بهره‌مندی از سرمایه و به‌ویژه دانش فنی پیشرفته که عمدتا در انحصار شرکت‌های نفتی آمریکایی همچون هالیبرتون و شلمبرژه می باشد، با تردیدات جدی مواجه خواهد بود. لذا به نظر می رسد یکی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با معضل خروج منابع هیدروکربوری در میادین مشترک، اقدام حقوقی و سیاسی مبتنی بر اصول حقوق بین‌الملل و البته فقه اسلامی براساس قاعده الزام[1] می‌باشد.

ملاحظات حقوقی و بین‌المللی

آنچه از مجموعه اظهارنظرهای کمیسیون حقوق بین‌الملل برمی‌آید آن است که موضوع قاعده‌مند نمودن بهره‌برداری از میادین مشترک نفت و گاز با استنباط از قواعد عرفی بین‌المللی امری ممکن و بلکه در صورت نیاز منطقه‌ای ضروری است، اما مخالفت عمده کشورها مانع ادامه این مطالعات در سطح بین‌المللی بوده است.

در یک تحلیل حقوقی نیز، با توجه به «اصل حاکمیت دائمی مردم و ملت‌ها بر منابع طبیعی»، کشورهای دارنده منابع طبیعی، حق انحصاری اکتشاف، استخراج و اعمال کنترل بر منابع طبیعی موجود در قلمرو حاکمیتی خود را دارا هستند و می‌توانند به هر نحو که تمایل داشته باشند، نسبت به بهره‌برداری و فروش آن اقدام کنند. رفتارهای کشورهای گوناگون در اقصی نقاط دنیا و با نظام‌های سیاسی و اقتصادی متفاوت نشان می‌دهد حق حاکمیت بر منابع طبیعی به عنوان یک حق غیرقابل خدشه پذیرفته شده است.

مضافا اینکه مواد ۵۶، ۷۷ و ۸۱ کنوانسیون حقوق دریاها مصوب ۱۹۸۲ نیز مقرر می دارند، دولت ساحلی حق و حاکمیت انحصاری برای اکتشاف و بهره‌برداری از منابع طبیعی موجود در منطقه انحصاری اقتصادی و فلات قاره خود را دارا هستند و می‌توانند حفاری در این منطقه را برای هر منظوری اجازه و تنظیم کنند. لذا اگر کشور ساحلی منابع طبیعی فلات قاره را اکتشاف یا استخراج نکند هیچ کس نمی‌تواند بدون اجازه و رضایت صریح کشور ساحلی به این کار اقدام نماید. از این رو دو دیدگاه در جهت حمایت از حقوق جمهوری اسلامی ایران در میادین مشترک قابل طرح می باشد.

طبق دیدگاه اول حقوق انحصاری دولت‌ها بر منابع طبیعی موجود در منطقه انحصاری اقتصادی و فلات قاره، مقتضی آن است که مالکیت ایشان به نفت و گاز درجای این مناطق سرایت نموده و چون این منابع سیال و مهاجرپذیر می باشند، ناخود آگاه این مالکیت در میادین مشترک، به نحو مشاع و مشترک نمود پیدا می کند. اثر این نحو از مالکیت این است که هرگونه اقدامی در میادین مشترک منوط به رضایت و توافق دولت های همجوار می باشد مگر آنکه دولتی در مقام دفاع و یا ضرورت، در مقابل اقدام یکجانبه دولت همسایه مبادرت به برداشت از مخزن مش